

Světlo 7/1996

Z obsahu:

Maria ve slovech proroků

Generální audience Jana Pavla II. dne 31.1.1996.

Hněv

Zaťatá pěst není vynález a znamení dvacátého století.

"Jméno růže"

Středověk, tak jako každá jiná epocha, má svá světla a své stíny.

Metastáza

450 let od smrti Martina Luthera, otce a zakladatele protestantismu.

150 let od zjevení Matky Boží Panny Marie v La Salettě.

Existuje nějaká souvislost mezi těmito výročími?

Počtvrté se vrátili do Těšína

Přítomnost jezuitů v Těšíně zažila násilná citelná přerušení, která byla obrazem zvrátů v politických a náboženských dějinách.

Generální audience Jana Pavla II. dne 31.1.1996

Maria ve slovech proroků

1. Když se koncil zabývá Mariinou postavou ve Starém zákoně (LG 55), odvolává se na známý text z Izaiáše, který mimořádně upoutal pozornost prvních křesťanů: "Hle, panna počne a porodí syna a dá mu jméno Emmanuel" (Iz 7,14). V kontextu oznámení anděla, který vybízí Josefa, aby přijal k sobě Marii, svou manželku, "neboť co v ní bylo počato, je z Ducha svatého". Matouš dává proroctví kristologický a mariánský význam. Dodává totiž: "To všechno se stalo, aby se splnilo, co řekl Hospodin ústy proroka: Hle, panna počne a porodí syna a dají mu jméno Emmanuel, to je přeloženo: Bůh s námi" (Mt 1,22-23).

2. Toto proroctví v hebrejském textu neohlašuje výslovně panenské zrození Emmanuela: užitý výraz (almah) totiž znamená prostě "mladá žena", ne tedy nezbytně panna. Kromě toho je známo, že židovská tradice nepředkládala ideál trvalého panství ani nevyjádřila někdy ideu panenského mateřství. V řeckém překladu ale byl židovský výraz přeložen slovem "parhenos" - "panna". V této skutečnosti, jež by se mohla zdát jen zvláštností překladu, musíme rozpoznat tajemné zaměření, které dal Duch svatý Izaiášovým slovům, aby připravil pochopení mimořádného narození Mesiáše. Překlad výrazem "panna" se vysvětlí na základě faktu, že Izaiášův text velmi slavnostně připravuje oznámení početí a prezentuje je jako božské znamení (Iz 7,10-14) a vzbuzuje očekávání mimořádného početí. Ale pouhý fakt, že mladá žena počne syna po manželském spojení, není nic mimořádného. Na druhé straně proroctví nijak nenaznačuje osobu manžela. Podobná formulace nabízí tedy vysvětlení, které bylo dáno v řeckém překladu.

3. V původním kontextu bylo proroctví z Iz 7,14 božskou odpovědí na nedostatek víry krále Achaza, který se tváří v tvář hrozbě invaze vojsk sousedních králů snažil zachránit sebe a své království tím, že se postavil pod ochranu Assyrie. Prorok Izaiáš mu radí, aby celou svou důvěru vložil jen do Boha a zřekl se obávaného assyrského zásahu, a vybízí ho jménem Hospodina, aby uvěřil v božskou moc: "Vyžádej si znamení od Hospodina, svého Boha..." Když král odmítne a dá přednost tomu, že hledá záchranu v lidské pomoci, prorok pronese proslulé proroctví: "Slyšte, dome Davidův! Což je vám málo zkoušet i trpělivost mého Boha? Proto vám dá znamení sám Panovník: Hle, panna počne a porodí syna a dá mu jméno Emmanuel" (Iz 7,13-14). Oznámení zrození Emmanuela, "Boha s námi", zahrnuje příslibení Boží přítomnosti v dějinách, která najde plný význam v tajemství vtělení Slova.

4. V ohlášení zázračného zrození Emmanuela ukazuje označení ženy, která počne a porodí, jistý úmysl připojit matku k osudu syna - knížete, který má zřídít ideální království, "mesiášské království" - a dává zahlédnout zvláštní Boží plán, který vyzdvihuje úlohu ženy. Znamením totiž není jen dítě, nýbrž i mimořádné početí, jež se ukáže pak v samém porodu, události plné naděje, která podtrhuje ústřední roli matky. Proroctví o Emmanueli je třeba kromě toho chápat ve vyhlídce otevřené příslibením, které dostal David, příslibením, o němž čteme v druhé knize Samuelově: "Ten vybuduje dům pro mé jméno a já upevním jeho královský trůn navěky. Já mu budu Otcem a on mi bude synem" (2 Sam 7,13-14). Bůh chce vůči Davidovu rodu vzít na sebe otcovskou úlohu, která odhalí svůj plný a opravdový význam v Novém zákoně, vtělením Božího Syna v Davidově rodině (sr. Řím 1,3).

5. Sám prorok Izaiáš v jiném velmi známém textu zdůrazňuje mimořádné vlastnosti Emmanuela. Vyjadřuje to slovy: "Narodí se dítě, bude nám dán syn, na jehož rameni spočine vláda, a bude mu dáno jméno Divuplný rádce, Božský bohatýr, Otec věčnosti, Vládce pokoje" (Iz 9,5). Prorok tak vyjadřuje řadou jmen vlastnosti jeho královského úkolu: moudrost, moc, obrovskou laskavost, mírumilovnou činnost. Zde není zmínka o matce, ale oslava syna, který přináší lidu všechno, v co může doufat v mesiášském království, to se vztahuje také na ženu, která ho počala a porodila.

6. I proslulé proroctví Micheáše naráží na narození Emmanuela. Prorok říká: "A ty Betléme efratský, ačkoliv jsi nejmenší mezi judskými rody, z tebe vzejde ten, jenž bude vládcem v Izraeli, jehož původ je odpradáвна, ode dnů věčných. I když je Hospodin vydá v plen do chvíle, než rodička porodí..." (Mich 5,1-2).

V těchto slovech zaznívá očekávání porodu plného mesiášské naděje, v němž se ještě jednou ozřejmuje úloha matky, výslovně připomenuté a vyvýšené zázračnou událostí, která přináší radost a spásu.

7. Mariino panenské mateřství bylo mnohem všeobecněji připravováno přízní Boha k pokorným a chudým (sr. LG 55). Ti totiž tím, že kladou všechnu svou důvěru do Pána, předjímají svým postojem hluboký význam panenství Marie, která se zřekla bohatství lidského mateřství a očekávala od Boha všechnu plodnost svého života. Starý zákon tedy nemá formální oznámení panenského mateřství, plně zjeveného pouze Novým zákonem. Nicméně Izaiášovo proroctví (Iz 7,14) připravuje zjevení tohoto tajemství a v tomto smyslu bylo upřesněno v řeckém překladu Starého zákona. Tím, že Matoušovo evangelium cituje takto přeložené proroctví, vyhláší jeho dokonalé naplnění prostřednictvím Ježíšova početí v Mariině panenském lůně.

Josef Koláček
Radio Vaticana

Papež Jan Pavel II. ve Střední Americe

Papež Jan Pavel II. ve dnech od 5. do 12. února na své 69. zahraniční cestě navštívil země Střední Ameriky - Guatemalu, Nicaragu, El Salvador a Venezuelu. Svou cestou chtěl napomoci mírovému procesu v těchto zemích a přispět k sociální spravedlnosti. Před svým odletem papež vyjádřil naději, že jeho nynější návštěva Nikaragui proběhne klidněji než první před 13 lety, kdy byla narušena akcemi sandinistů. "Dnes se v této zemi mnohé změnilo," řekl papež. "Lidé jsou svobodnější."

Liturgické čtení

1. čtení Lv 19,1-2.17-18

Hospodin řekl Mojžíšovi: "Mluv k celému společenství izraelských synů a řekni jim: Buďte svatí, poněvadž já, Hospodin, váš Bůh, jsem svatý! K svému bratru neměj závist, ale otevřeně ho napomeň, aby ses kvůli němu netížil hříchem. Nemsti se, nechovej proti svým krajanům zášť, ale miluj svého bližního jako sebe. Já jsem Hospodin!"

2. čtení 1 Kor 3,16-23

Bratři!

Nevíte, že jste Božím chrámem a že ve vás bydlí Boží Duch? Kdo by ničil Boží chrám, toho zničí Bůh. Neboť Boží chrám je svatý, a ten chrám jste vy!

Ať se nikdo neklame! Domnívá-li se někdo z vás, že je moudrý, jak to chce tento svět, musí se napřed stát "pošetilým". Jenom tak se stane moudrým. Moudrost totiž, jak ji chce tento svět, je v očích Božích pošetilost. Stojí přece v Písmě: 'Bůh chytá moudré do jejich chytráctví,' a dále. 'Pán zná plány moudrých; nejsou k ničemu.' Proto ať se nikdo nechlubí lidmi. Všecko je přece vaše: Pavel, Apolos i Petr, svět, život i smrt, to, co už tady je, i to, co teprve přijde, všecko je vaše. Vy však patříte Kristu a Kristus Bohu.

Evangelium Mt 5,38-48

Ježíš řekl svým učedníkům:

"Slyšeli jste, že bylo řečeno: 'Oko za oko a zub za zub.' Ale já vám říkám: Neodporujte zlému. Spíše naopak: Když tě někdo udeří na pravou tvář, nastav mu i druhou; a tomu, kdo se chce s tebou soudit a vzít si tvé šaty, (tomu) nech i plášť; a když tě někdo nutí, abys ho doprovázel jednu míli, jdi s ním dvě. Tomu, kdo tě prosí, dej, a od toho, kdo si chce od tebe vypůjčit, se neodvracej.

Slyšeli jste, že bylo řečeno: 'Miluj svého bližního a měj v nenávisti svého nepřítele.' Ale já vám říkám: Milujte své nepřátele a modlete se za ty, kdo vás pronásledují. Tak budete syny svého nebeského Otce, neboť on dává vycházet svému slunci pro zlé i pro dobré a sesílá déšť spravedlivým i nespravedlivým.

Jestliže tedy milujete ty, kdo milují vás, jakou budete mít odměnu? Copak to nedělají i celníci? A jestliže pozdravujete své bratry, co tím děláte zvláštního? Copak to nedělají i pohané? Vy však buďte dokonalí, jako je dokonalý váš nebeský Otec."

Myšlenka na neděli

7. neděle v mezidobí - cyklus A

Buďte dokonalí

Zamyšlení nad úryvkem Mt 5,38-48

Dobře číňte těm, kdo vás nenávidí

Přišel čas vrátit se opět do Ježíšovy školy. Dnešní lekce bude jedna z nejtěžších. Pochopíš-li správně to, co Ježíš od tebe požaduje, a najdeš-li k tomu ochotu a sílu, může to znamenat zásadní obrat ve tvém životě. Otevři své srdce jeho slovům s upřímnou ochotou a především důvěrou. Ježíš nikdy nebude od tebe požadovat něco, co je nad tvé síly: Mluv, Pane, tvůj služebník poslouchá.

Ježíš dnes přichází s překvapujícím požadavkem: Buďte dokonalí, jako je dokonalý váš nebeský Otec! Není to nadsázka? Cožpak je to vůbec v lidských silách a možnostech? Odpověď musíš hledat u Ježíše. Zadívej se nejprve pozorně do jeho tváře. Je to snad pohled učitele, který nakládá na své žáky nekompromisně maximalistické požadavky? V Ježíšově hlasu je přece něco jiného než strohý příkaz. Je to vyslovení úžasné důvěry. Jestliže tě k něčemu vyzývá, tím ti oznamuje, čeho jsi schopen. Je to jeho pozvání k podílu na nejvyšší důstojnosti. Je to nabídka obnovené části na tom vznešeném stavu, pro který Bůh stvořil člověka a tedy i sebe.

Ptáš se, jaká je vlastně Otcova dokonalost? Jak ji můžeš poznat? Nesnáze poznáš Otce podle toho, jak se zachoval vůči tobě. Jen se rozpomeň, jak ses ty k němu choval. I kdyby sis dokázal připomenout všechny své zrady, urážky, nevděčnosti, všechny ty pyšné impertinence, ve kterých sis liboval, nejsi schopen dostatečně zvážit skutečnou hloubku urážlivého postoje, jaký jsi zaujímal vůči Bohu. Měl bezpočet důvodů k tomu, aby tě po zásluze zavrhl a zapudil. Ale nic takového se nestalo. Ani na jedinou chvíli tě nepřestal milovat. Ty dnes dokonce sedíš u nohou jeho Syna, který nic nedbal na to, že je roven Bohu, ale sám sebe se zřekl, vzal na sebe přirozenost služebníka, ponížil se a byl poslušný až k smrti.¹⁾ Nic ti nepřipomíná, nic ti nevyčítá, se stejnou samozřejmostí, s jakou ti ráno svítí slunce do oken, jedná s tebou jako s vlastním dítětem a nabízí ti svou božskou podobu, své otcovské způsoby, svou nejpůvodnější a nejryzejší božskou formu lásky; chce, abys miloval podobně, jako miluje on.

Ukazuje ti, že všechny ty situace, ve kterých zakoušíš zlobu jiných, kteří ti křivdí, ubližují, olupují a zraňují tě, dávají ti najevo své pohrdání, působí ti příkoří a bolest, můžeš přijímat jako vzácnou příležitost: můžeš se podívat na své nevděčné počínání vůči Bohu tak nějak z druhé strany, ze strany příjemce. Naplněn nevolí a rozhořčením z chování druhých máš možnost alespoň v náznaku si uvědomit, jak nesmírná musí být Otcova trpělivá láska, když ho ani sebedrzejší zneužití lidské svobody neodrazuje od jeho nejvelkodušnějšího milování. On odpouští tvé viny, léčí všechny tvé neduhy, vykupuje tvůj život ze záhuby, on tě věncí láskou a slitováním.²⁾

Věc se má totiž tak, že ještě dříve, než jsi se vzepřel Bohu, již ti bylo odpuštěno. Na tvoje zlo a na zlobu všech lidí nejen že neodpovídá Otec zlem, nýbrž svou láskou je od

věčnosti předchází a jenom čeká, kdy si to uvědomíš a dovolíš mu, aby ti dal dar své odpouštějící slitovnosti.

Chápeš už, jak velkodušná je to nabídka, abys byl dokonalý jako Otec? Ježíš ti ukazuje božskou cestu, která by člověka nikdy nenapadla: místo toho, abys probíral své nepřátele a zvažoval každé jejich slovo a každý jejich čin, můžeš se rozhodnout: "Odpouštím všem a všechno! Ačkoliv se má povaha ještě vzpouzí, jak bych směl nemilovat ty, které můj Otec chová od věčnosti v lásce?"

Ježíš, s nímž nyní rozmlouváš, je zosobněný důkaz Božího odpuštění. Cítíš-li se příliš zraněn, než abys mohl někomu odpustit, předlož mu svou bolest, on ji uzdraví. A takto naplněn vděčnou radostí, usměj se v srdci na všechny, které jsi dosud nerad potkával, i na ty, kteří teprve přijdou a ublíží ti, protože nevědí, co činí. Začni se pokoušet každý den o Otcovu dokonalost tím, že budeš odpouštět předem. Je to snazší, protože ještě nejsi zaslepen a pobouřen. Pro každého, komu již předem odpustíš, máš podobně jako Otec připravený dar. Právě v tom je to tajemství, jak dobrořečit nepříteli. Bude-li ti tvoje pyšná sebeláska přesto činit překážky, vzpomeň si, že nejsi sám. Ježíš tě naučí vzbuzovat v srdci lásku ke všem, ke kterým ji zatím necítíš. Naslouchej mu, jak ti říká: "Hle, člověk, kterého náš otec miluje, tak jako miluje mne i tebe! Chceš-li, i my ho budeme milovat."

Veleb má duše Hospodina, vše, co je ve mně, veleb jeho svaté jméno. Nejedná s námi podle našich hříchů, vzdaluje od nás naše nepravosti.²⁾

Bratr Amadeus

¹⁾ Flp 2,6n

²⁾ Z responzoriálního žalmu 102

Biskup Fulton J. Sheen

Hněv

Ze všech vášní je hněv nejvíce zakořeněn v naší přirozenosti. Hněv a rozum jsou sice slučitelné, protože hněv se zakládá na úvaze, na zhodnocení utrpěné křivdy ve srovnání s požadovaným zadostiučiněním. Hněváme se jen tehdy, když nám někdo způsobil bezpráví, nebo když si myslíme, že jsme je utrpěli.

Ne každý hněv je hříšný. Existuje také spravedlivý hněv. Nejdokonalejší příklad takového hněvu máme v našem Pánu a Spasiteli, který vyčistil jeruzalémský chrám. Byly velikonoční svátky a on vstoupil do chrámového podloubí. Narazil zde na lakomé prodavače, kteří předražovali a podváděli při prodeji hrdliček a beránků, které věřící kupovali pro své oběti.

Udělal z provazu důtky a s klidnou důstojností a obdivuhodným sebeovládáním, které byly ještě mnohem působivější než rány důtkami, vstoupil mezi ně. Osly a ovce rozehnal svými důtkami, zpřevracel vlastníma rukama stoly penězoměncům, takže se plazili za rozkutálenými mincemi. Obrátil se na prodavače hrdliček a vykázal je ven z chrámového nádvoří. A všem adresoval tato slova: "Odneste to, učinili jste z domu mého otce lotrovské doupe."

Tak se uskutečnilo, jak je napsáno: "Hněvejte se, ale nehřešte." Hněv není hříchem za těchto podmínek:

1. Když má spravedlivou příčinu, např. jde o ohrožení úcty k Bohu.
2. Není-li větší než jeho příčina, a člověk se při něm plně ovládá.
3. Když je opět rychle potlačen: "Slunce ať nezapadá nad vašim hněvem."

Neoprávněný hněv

My se však budeme zabývat nespravedlivým hněvem, který nemá žádnou dostatečnou příčinu, je přehnaný, prudký a dlouhotrvající, hovoříme o hněvu a nenávisti vůči Bohu, který na šestině zeměkoule vyhladil náboženství, který ve Španělsku zapálil 25.000 kostelů, kaplí a zavraždil 12 000 duchovních (za Španělské občanské války). Máme tu na mysli nenávist, která se neobrací jen vůči Bohu, ale i vůči bližním a kterou propagují apoštolové třídního boje, kteří mluví hlučně o míru, ale s potěšením připravují a podporují války. Rudý hněv žene krev do tváří a bledý hněv ji opět tlačí do hloubky, takže obličej ztrácí všechnu barvu. Je to hněv, který chce okamžitě účtovat, ránu za ránu, úder za úder, oko za oko, lež za lež, hněv zařatých pěstí, které jsou připraveny rozdávat rány, ne aby bránily to, co má člověk rád, ale aby útočily na to, co nenávidí. Máme tedy co do činění s hněvem, který ničí naši kulturu, pokud jej láskou nezjermíme.

Náš božský Mistr přišel na svět, aby odčinil viny našeho hněvu. Naučil nás modlitbu: "Odpusť nám naše viny, jako i my odpouštíme našim viníkům" a dává nám příkaz: "Milujte své nepřátele, dobrořečte těm, kteří vás nenávidí." Abychom mu ještě lépe rozuměli, dodal ještě, abychom šli dvě míle s tím, kdo nás nutí, abychom šli jednu, a když nám bere naši suknicu, abychom mu dali i plášť.

Zakázal pomstu a odplatu: "Slyšeli jste, že bylo řečeno: Oko za oko, zub za zub. Ale já vám říkám, milujte své nepřátele." Toto jeho učení je tím působivější, že se jím sám řídí.

Když mu jednou vyčítali, že si více cení trpícího posedlého než stáda vepřů, neodpověděl a beze slova odjel člunem na druhý břeh. Vojákovi, který jej udeřil pěstí, řekl pokorná slova: "Jestliže jsem mluvil zle, dokaž to. Jestliže jsem mluvil správně, proč mě biješ?"

Nenávist proti lásce

Dokonalé zadostiučinění za hněv přinesl Pán na Kalvárii, kam jej dohnaly hněv a nenávist. Jeho vlastní lid jej nenáviděl a žádal jeho smrt na kříži. Nenáviděl jej zákon, protože nabídl svou spravedlnost, aby odsoudil Spravedlivého. Nenáviděli jej pohané, protože schválili jeho smrt, nenáviděly jej stromy a daly trní na jeho korunu. I země jej nenáviděla a vydala kov na kladivo a hřeby.

Jakoby tato všeobecná nenávist měla být zosobněna, stála pod křížem první generace "zařatých pěstí", které viděl svět, jak se zvedají proti Boží tváři. Tenkrát trhali jeho tělo na kusy, jako dnes boří jeho svatostánky. Jejich synové s dcery rozbíjeli ve Španělsku a v Rusku kříže, jako tehdy tloukli samotného Ukřižovaného na Kalvárii.

Zařatá pěst není vynález a znamení dvacátého století. Lidé, jejichž srdce dnes ztvrdla jako pěst, jsou jenom potomky těch, kteří stáli pod křížem, jako klacky zvedali své pěsti proti Lásce a ochraptělým hlasem zpívali internacionálu nenávisti.

Koho by nenapadla při pohledu na zařaté pěsti myšlenka, jestliže někdy byl na místě neúprosný rozsudek, jestli se někdy mohl nevinný vzepřít, jestli někdy byla na místě Boží pomsta, pak to bylo právě v tomto okamžiku.

A právě tady, kde se spojil srp a kladivo, aby vysekaly trávu a vztyčily kříž, aby prorazily ruce a nohy hřeby a znemožnily jim tak rozdávat lásky, v tomto okamžiku On, podobný stromu, který sekeru, jež na něho dopadla, pokryje balzámovou vůní, vyslovil modlitbu, která zde na zemi poprvé znamená dokonalé zadostiučinění za nenávist a hněv.

"Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí."

(Dokončení příště)

Umrtnujte své smysly

Přijměte pozvání k obrácení, které vám církev nabízí zvláště v postní době. V této době od vás žádá nebeská Matka skutky pokání a obrácení. Provázejte modlitbu plodným vnitřním umrtvováním. Umrtnujte své smysly, abyste mohli vládnout nad sebou a nad svou žádostivostí. Oči ať jsou pravým zrcadlem duše: otevírejte je tak, aby přijímaly světlo, dobra a milosti a dále je rozdávaly, ale zavírejte je před každým vlivem zla a hříchu. Jazyk ať se rozvazuje jen ke slovům dobroty, povzbuzení, lásky a pravdy, a proto ať vás nejdříve obklopuje ticho, než vyslovíte svá slova. Vaše mysl ať se zbavuje nezřízené příchynosti k sobě samým, k tvorům a ke světu, v němž žijete, aby se mohlo otevírat plností lásky k Bohu a bližním. Dnes jako nikdy předtím potřebuje tolik mých padlých dětí vaši čistotu a nadpřirozenou lásku, aby se mohly zachránit. Ve svém Neposkvrněném Srdci vás chci přetvořit k čistotě a lásce. To je pokání, které od vás žádám. Denně následuje svou nebeskou matku v čistotě, mlčení a věrnosti, ona vás povede po cestě Ježíše Ukřižovaného.

Kněžím, přemilým synům, 4.3.1981 Popeleční středa

Nová evangelizace kardinála Miloslava Vlka v Kolíně n. R.

Kardinál Miloslav Vlk se v pondělí 29. ledna zúčastnil v Kolíně n. R. odborné konference konané na téma "Hospodářská budoucnost a sociální zodpovědnost", kterou pořádala Nadace Konráda Adenaura spolu s Katolickým sociálním institutem kolínské arcidiecéze. Kardinál Vlk ve své přednášce, nazvané "Odpovědnost jako evropská výzva", mj. uvedl: "Člověk jako osoba nachází pouze tehdy svou vlastní identitu a jen tenkrát se může plně realizovat a tak se stát šťastným, jestliže se otevře jiným a pro jiné. Jinými slovy člověk ve svém srdci nese nezničitelné určení k lásce: chce milovat a být milován. Plně realizovaná láska vyžaduje reciprocitu: milovat a být milován. K tomu jsme všichni neodvolatelně "odsouzeni". To není jen teologický pohled. Uskutečnění tohoto základního určení vede člověka jednak k vlastnímu pocitu štěstí, na druhé straně ke zralosti vlastní osoby, a tím také k realizaci svého společenského určení a k tomu, aby stál s ostatními na téže životní cestě. My, jako lidé, jsme stejně tak silní a hluboce spolu spojeni, odkázáni na sebe navzájem, tak jako jsme zahrnuti do našeho světa, času a prostoru. Z této zvláštní vzájemné vazby nás osvobodí jen smrt. V minulém roce jsme na temném pozadí balkánské války, spojené s etnickými čistkami, slavili 50. výročí konce světové války. Válka však neskončila, nenávist dále trvala v dalších letech studené války. To, co se dnes na Balkáně děje, ohrožuje naši budoucnost. Existuje systematicky určený a plánovaný program na odstranění této překážky dalšího vývoje spojené Evropy a vlastního zajištění a konkretizace naší naděje v budoucnost, Sympozium o svobodě, které organizovalo CCEE v září 1994 v Praze, mluví ve své deklaraci o výchově ke svobodě, to

znamená také výchovu k lásce. I zde by vlastně měly být v Evropě vyvinuty programy této výchovy, protože svoboda, tak jak se vyvinula v posledních desetiletích, se někdy obrací proti jednotě. Příliš zdůrazňovaná svoboda může jednoho člověka od druhého rozdělovat tehdy, když se příliš zdůrazňuje osobní já. Egoismus a subjektivismus ničí mezilidské vztahy. Svoboda musí totiž být omezena ochotou k oběti. Odpovědnost za bližního, bez ohledu na barvu pleti nebo národnost, nelze jen pouze kázat a hlásat, je třeba ji realizovat a vychovávat k ní. Odpovědnost musí být zakotvena v lásce a láska pak musí vycházet z hloubi. Touto hlubinou je Bůh. Zde nemluví deformovaná, teoretická, povrchní zbožnost, ale skálopevná víra. Neznám žádné jiné řešení odpovědnosti než toto. K tomu je ovšem třeba vyvinout ve spojené Evropě nové programy. V církvi říkáme takovému programu nová evangelizace."

Společná výzva katolické a evangelické církve

Katolická a evangelická církev v Duryňsku a Sasku-Anhaltsku vyzvaly při příležitosti "Luterova roku" k prohloubení vzájemné spolupráce. Křesťané se mají častěji společně modlit a radit se o sociálních aktivitách.

450. výročí smrti Martina Luthera připadá na 18. únor. Společná výzva obou církví byla vydána v Magdeburgu 2. února.

Reformátorské teologické názory by měly podle slov výzvy posloužit k prohloubení náboženského života v obou církvích.

Dokument má podle slov evangelického biskupa Demkeho ukázat všem věřícím, jak se obě církve k sobě přiblížily právě ve sporných bodech.

Výzva má sloužit za podklad k náboženským rozhovorům ve farnostech. Biskup Nowak z Magdeburgu řekl, že rozdělení církve je neúnosným pohoršením.

Na okraj jedné knihy

Pinchas Lapid:

Kdo byl vinen Ježíšovou smrtí?

Centrum pro studium demokracie a kultury,
Brno 1995

Pro současné křesťany je jistě užitečné, aby znali postoje jiných náboženství ke křesťanství a uvědomovali si, kde všude jsou příčiny vzájemných rozdílů a nedorozumění.

Na obálce brožury Pinchase Lapida čteme, že by tato publikace měla přispět k porozumění mezi židy a křesťany. Katoličtí čtenáři, kteří po knížce sáhnou spíše s prostým zájmem, jaká může být nová odpověď na otázku, položenou v titulu, pocítí po přečtení a ironickém závěru o "čtyřnásobné vině" židů nejspíše politování, že se tímto způsobem více jítí, než sbližují vzájemné pohledy a vztahy. Stojí opravdu za uváženou, zda by lepší porozumění mezi židy a křesťany měla být zaplácena Lapidem nabídnutá cena, která staví celý Nový zákon na hlavu.

Těžko budeme moci židům vyjít vstříc v tom, že bychom se vzdali pohledu na Ježíše jako pravého Boha, jak to autor dokazuje. Kdybychom měli přijmout Lapidovu platformu

výkladu evangelií, museli bychom evangelisty pokládat za rafinované falzifikátory historických událostí. Prezentace protestantské exegeze v tomto případě nemůže přispět k lepšímu porozumění. Jestliže si ve středověku někteří křesťané našli i v Písmu záminku pro politováníhodné pogromy a perzekuci židů, není to tím, že evangelia jsou složena ze záměrně koncipovaných výmyslů, jak se nás snaží autor přesvědčit.

Autorovo zaujetí proti paušalizaci a generalizaci viny je pochopitelné, ale upadá-li do opačného extrému, těžko poslouží k hlubšímu sblížení. Dávat do souvislosti Matouše a Jana s osvětimskou tragédií je přece jen přehnané. Víme přece, že za novodobou perzekucí židů nestojí ani církve ani náboženství, ale novodobé pohanství, které pronásledovalo rovněž křesťany. Jsme si vědomi křivd, které v minulosti křesťané způsobili židům. Jsme pro vyjasnění všech sporných bodů, ale tudy cesta nevede.

Katolická knihkupectví by měla věnovat větší pozornost publikacím z různých nově vzniklých neznámých vydavatelství a ověřovat si důkladněji, co od nich přejímají do prodeje.

Neznamená to, že bychom se měli uzavírat všemu, co není "naše", ale musíme počítat s tím, že běžný čtenář není připraven na to, že má obezřetně a kriticky rozlišovat v tom, co se mu v katolickém knihkupectví nabízí. Jmenovaná publikace je pozoruhodným příkladem pocitů a postojů židovského teologa. Nepřipraveného katolického čtenáře však spíše mate a dezorientuje.

Lubomír Štula

"Znáš Jméno růže?"

Podle Franca Cardiniho

Mýtus o temném středověku (dokončení)

Mezitím mediavistika, věda zabývající se metodickou rekonstrukcí těch staletí, která označujeme jako středověk, udělala mnoho pokroků. Bohužel, bez většího ohlasu. V povědomí široké veřejnosti nedoznaly stereotypní, protikladné představy o středověku skoro žádných podstatnějších změn.

"Zlatá" a "černá" legenda

"Zlatá legenda" o středověku jako o době svobody, rozletu, vzniku národů, triumfu ducha je vlastnictvím četných katolíků a některých tradicionalistů. "Černá legenda" temné, barbarské doby, plné násilí a pověr se naproti tomu drží v oblasti laicismu syceného ideami svobodně zednářského ražení, nebo též v kruzích ovlivněných duchem "pokrokovosti za každou cenu". Teď ve službě jedné či druhé teze vstupují na trh noviny a časopisy, romány, filmy a videoprodukce a upevňují vymyšlené představy.

Ani "zlatá" ani "černá" legenda neodpovídá skutečnosti. Zlatá je ovšem podstatně méně rozšířená. A tak především klam zrozený v době osvícenství a upevňovaný ideologickým vlivem evolucionistických historiků(*) to má snadnější, protože zevšeobecněl v západní masové kultuře. Filmy a romány, jako např. "Jméno růže" to dále podporují. Jistě, sám Umberto Eco, který pozorně a s láskou studoval spisy Tomáše Akvinského, může mluvit také o "světle středověku". Ale jeho hlas vnímá jen malý okruh posluchačů. Převažuje zpopularizované pojetí, podle něhož byl středověk temný a barbarský.

Dvojí metr

Paradoxem nynější chronické neschopnosti vidět onen kousek včerejška kritickým pohledem je, že ve jménu domnělého barbarství minulosti se skutečné barbarství současnosti může spíše jevit jako méně nápadné a trestuhodné, případně se daří je zatlačit do pozadí. Hruzným činům dnešních diktátorských režimů dáváme nálepkou "středověké". Stěžujeme si na mezery v našem politickém, společenském nebo administrativním systému poznámkou, že tato situace připomíná "temný středověk". Středověk je vždycky pochmurný, obskurní, barbarský, pověřivý, násilnický. Bouříme se proti tomu, že v oné temné době byly upalovány čarodějnice, ale přehlízíme historickou skutečnost, že tyto nešťastnice byly právě tak upalovány v oslavované renesanci. Maskovacím eufemismem "přerušeni těhotenství" jsme jako rouškou přikryli bezprecedentní moderní barbarství, při kterém jsou nenarození lidé trháni na kusy přímo v mateřském těle.

Jaké duchovní dědictví?

Velice rozšířené je tvrzení, že Hitlerův antisemitismus byl prý duchovním dědictvím středověku. Ale mezi středověkými antižidovskými epizodami a politikou systematického vyhánění a nakonec masového vyhlazování židů není ani kvalitativně ani kvantitativně žádná souvislost. Pokud bychom vůbec chtěli sledovat nějaký vztah, pak nacistický antisemitismus je jedním z filozofických důsledků vývoje myšlení zahájeného lutherskou reformací a aplikací sociálního darwinismu a jeho ideologie "přirozeného výběru".

Mohli bychom mnoho hrubých předsudků vůči středověku přejít mlčením, kdyby nebyly tak rozšířené. Zvláště ve škole působí tyto nekriticky tradované představy značné škody pro světový názor mladé generace. Pokusme se tedy něco napravit.

Rozdělení tisíce let na "raný", "vrcholný" a "pozdní" středověk a do dalších pododdílů, které jsou charakteristické různými, a dokonce protikladnými znaky, ukazují ještě zřetelněji, že toto období netvoří nějaký organický celek. Nacházíme tu snadno vedle jednoho přesvědčení jeho opak, včetně příslušného nadšení a snah.

Rub a líc

Válečnický středověk, ovládaný zbraněmi, který spočíval v ruce rytířů? Jistě. Rytíři nebyli jen válečníci. V lecčems by se od nich mohl učít i ne jeden současník. Stejně dobře můžeme mluvit o mírumilovném středověku, o době rozsáhlého odzbrojení. Mimo to ozbrojenému "feudálně rytířskému středověku" nikdy nešlo masové zabíjení, jaké známe z pozdějších epoch, o současnosti ani nemluvě. Právě ze středověkého světa vzešli největší křesťanští pacifisté všech dob.

Středověk, ovládaný mystikou, v němž bylo hospodářství a společnost na druhém místě? Může být. Nicméně setkáme se také s tím, že řádová společenství - nejen ta, která, jako např. v Cluny, věnovala svou pozornost hlavně liturgii, ale i řády spíše mystické, jako cisterciáci - si velice všímala hospodářství, klíčila a vysušovala zemi, zúrodňovala pole, živila ve svých statecích mnoho zaměstnanců, zřizovala manufaktury, budovala cesty, podporovala trhy.

Nejkrásnější chválu na rukodělné a technické využití vodní energie napsal Bernard z Clairvaux, jeden z největších mystiků své doby.

Dogmatický středověk, jemuž udávala ráz temná moc inkvizice? Asi sotva, protože papežská inkvizice vznikla až koncem 12. století jako církevní soud, který by nikdy nemohl vykonávat svou moc, kdyby mu světské vlády neposkytly svou podporu. Měl rozhodovat o případech hereze. Teologický dialog byl v té době mimořádně svobodný a živý. Tak byl např. sv. Bernard, velký ctitel Panny Marie, odpůrcem nauky o Mariině neposkvrněném početí. Nejtvrdší dobu dogmat a inkvizice nezažil zamlklý středověk, ale teprve světlá a glorifikovaná renesance.

Iracionální středověk určovaný jen vírou a pověrou a uzavírající se logice, racionalitě a technice? Jistě, pokud bychom mohli popřít, že již ve středověku se rodila racionalita a technologie. Byli to právě středověcí scholastikové, kteří byli pro moderní filozofy školou metodiky myšlení, logiky a argumentace. Katedrály jsou zhmotnělým dokladem velkolepého stavitelského umění a neobyčejného důmyslu. Muži jako Roger Bacon a Raimundus Lullus byli se svými návrhy komplexních strojů a mnemotechnických systémů předchůdci Leonarda da Vinciho.

Hierarchický středověk, v němž měla cenu jen poslušnost? Jakkoli, když život knížectví, feudálních pánů, měst a cechů celý spočíval na principu privilegií čili udělených svobod (libertates), které byly žárlivě střeženy!

Středověk nevědomých rolníků na venkově? Zajisté, ale byl tu i opak: města, manufaktury, peněžní hospodářství - to všechno vzniklo právě ve středověku.

Uzavřený, náboženskými válkami protkaný středověk? Byla-li kdy nějaká doba, v níž mohlo zboží a kulturní hodnoty ve Středomoří cirkulovat, pak to bylo právě mezi 12. a 13. stoletím. Nejkrutější náboženské války vzplály až v období reformace a sužovaly Evropu desítky let.

Středověk, tak jako každá jiná epocha, má svá světla a své stíny. Najdeme v něm světlé příklady i trvalá varování. Každé jednotlivé období dějin je ovšem možno hodnotit jedině z pohledu té doby, kterou hodnotíme. Umí si někdo představit, jak bude hodnoceno dvacáté století někdy za tisíc let? Je dokonce otázkou, zda nebude nikdo, kdo by naši epochu za tisíc let hodnotil. Tak daleko nezašel ani legendární "černý" středověk.

Pozn.:

* evolucionismus - víra v ustavičný dějinný pokrok, která každé předcházející období hodnotí jako "zaostalé".

K osobě autora:

Profesor Franco Cardini nar. 1940 ve Florencii. Studoval dějiny ve Florencii, Poitiers a v Moskvě. Promoval ze středověké historie. Vyučoval na univerzitě v Paříži, Alacalá de Heranes a na Institutu Maxe Plancka. Nyní je profesorem středověkých dějin na florentské univerzitě.

450 let od smrti Martina Lutheraa

Metastáza II.

Kalvínovo pojetí

Písmo vystavené subjektivním výkladům se nemohlo vyhnout rozdílným a odlišným interpretacím. O čtvrt století mladší Jan Kalvín (Calvin) (1509-1564), Francouz žijící v Ženevě, vystudoval humanistiku a práva z církevní podpory. Po matce zdědil hlubokou zbožnost, po otci bystrý intelekt a kritického ducha. Teologii však poznával jen na základě soukromého studia. Pramenem mu byly i Lutherovy spisy. Ty jej také přivedly k "náhlému obrácení", které bylo umožněno nečekanou smrtí otce. Postupně v něm došlo přesvědčení, že jej Bůh povolal, aby pozvedl upadající náboženství a stal se hlasatelem a sluhou evangelia. Zformuloval své pojetí víry a požadoval, aby je všichni bezpodmínečně přijali, nebo opustili Ženevu, jejíž městští úředníci měli dohlížet na zachování zásad jeho katechismu. Kdyby Kalvín vystoupil se svými požadavky dnes, byl by označen za extrémního fundamentalistu. I jeho současníci v Ženevě pokládali jeho krajní nesnášenlivost za nepřijatelnou a musel nakonec z Ženevy odejít. Jeho názory na vnitrocírkevní kázeň našly později svou odezvu v anglickém puritánství.

Kalvín opíral své učení o Písmo svaté a tvrdil, že vykladatelem Písma je pro každého přímo Duch svatý. Uznával božství Ježíše Krista i Nejsvětější Trojici.

Jak vyvázat z předurčení?

Hlavním problémem, který potřeboval vyřešit, byla otázka "predestinace" (předurčení ke spáse, nebo k zatracení). Chápal totiž Písmo tak, že Bůh předem stanovil, kdo bude spasen a kdo zavržen, a na tomto rozhodnutí se nedá již nic změnit. O tomto faktu není možno mlčet, ale také jen nemůžeme pochopit. Člověk prý nemůže nijak ovlivnit Boží rozhodnutí, ale může sám ve svém životě zdůraznit to, co podle Kalvína je příznakem předurčení ke spáse. Znakem vyvolení je, že člověk již zde na zemi požívá štěstí a blahobytu. Své spojení s Bohem má dokumentovat přesným plněním svých každodenních povinností. Pozemské povolání se stává něčím jako trvalou bohoslužbou. Odtud vzniká na půdě kalvinismu něco, co přešlo do současnosti jako "pracovní etos". Hnací silou se stalo úsilí o dosažení blahobytu, prestiže, moci a popularity.

Semeno zaseté v Anglii

Tato verze protestantismu se po anglikánském rozkolu, který z čistě osobních důvodů dokonal 1533 anglický král Jindřich VIII., se tak usadila v Anglii a formovala tam postupně hodnotovou orientaci budoucího kapitalismu. Úsilí o hospodářský úspěch nutilo k pílí a pracovitosti, podnikavosti a co největší šetrnosti a úspornosti, což jsou nyní skutečné hlavní ctnosti. Pilné a soustředěné úsilí o pozemská dobra tedy nejen že nebylo chápáno jako něco, co odvádí od Boha, ale bylo považováno za službu Bohu. Dochází tu k něčemu, co vypadá jako opak sekularizace: pozemská činnost a podnikání se stává podstatnou součástí náboženství. Mohli bychom to označit jako sakralizace časného. Takovéto náboženství si s sebou odnesli angličtí kolonizátoři do Ameriky, a dali tak jednoznačný směr rozvoje americké mentality. Obrácení hlavní pozornosti k pozemským dobrům odsouvá teologické nuance na druhou kolej. Nevadí, že vznikají nové a nové odnože z původní církve, které se často málo liší v tom, co vyznávají, ale je to nová osobnost, kolem které se shromažďují. V zemi, kde je dostatek prostoru pro všechny, je i dostatek místa pro mnoho církví, které jsou k sobě daleko tolerantnější, než je tomu na evropském kontinentě.

Mezistanice - osvícenství

Tato nová mentalita má za následek hospodářskou prosperitu jak v Anglii, tak ještě více v Americe. V Anglii se v politice i v hospodářství prosazuje pragmatismus. Staví se především na praktické zkušenosti, účelnosti, na jasném rozumovém poznání. Tento přístup zasahuje i duchovní oblast. Protože se náboženství jeví příliš spekulativní, je podrobena kritice, odsouzeno jako něco, co splývá s fanatismem a pověrou. Takové náboženství je přijatelné pro prostý lid, ale vzdělanci je nahrazují postupně "přirozeným náboženstvím rozumu".

Tito vzdělanci se pokládají za "osvícené", za dospělé, kteří se vymanili z područí autority a pověr. Blahobyť, sebevědomí, sebejistota a nové objevy přírodních věd se staly pramenem anglického osvícenství, které se pak vrátilo na konci 18. století na pevninu, aby zde, především ve Francii, zapustilo kořeny. Politické a hospodářské poměry zde byly ovšem jiné než v Anglii. Napětí mezi honosným dvorem s neschopným panovníkem Ludvíkem XVI. na straně jedné a daněmi přetíženými stavy a lidem na straně druhé směřovaly k sociálnímu výbuchu. Anglická velkodušnost a tolerance zde byla vystřídána krajním radikalismem. Církev a náboženství se stalo předmětem útoků především ze strany encyklopedistů. Jmenovitě Francois Marie Arouet s pseudonymem Voltaire (1694-1778) navázal na Lutherovo nenávistné spílání církví a papeži. Když pak propukla r. 1789 Francouzská revoluce, došlo příznačně k vyhlášení náboženství rozumu a k otevřenému pronásledování církve. V chrámu Matky Boží Notre Dame je na oltář postavena operní baletka jako bohyně Rozumu...

Expanze rozumu

Byl to ovšem již Luther, který, aniž by to přímo vyslovil, vyzvedl lidský rozum na oltář nejvyšší instance pravdy. Sebevědomí nalezené jistoty pohrdlo tím, co tu bylo doposud. Člověk zůstavený sám sobě snadno zbloudí. A tak zatímco jedna cesta dalšího vývoje myšlení vede k vytvoření nové církve resp. církví s jejich novými dogmaty, druhá bude rozšiřovat svou "svobodu ducha". Stane se módním uvažovat o postupném dospívání lidstva, které teprve v epoše rozumu dosahuje dospělosti. Co tu bylo dříve, bylo dětinské. Církev tu bude stále výrazněji představovat něco jako anachronismus. Příznakem bývalé dětinskosti je nadpřirozeno. Za dvě stě let po Lutherově vystoupení vytýčí Immanuel Kant (1724-1804) za cíl osvobodit člověka, protože je schopen užívat svého rozumu bez toho, že by jej někdy vedl. I náboženství se stává věcí pouhého rozumu.

Od ducha k hmotě

"Jsem protestantem a chci jím zůstat," prohlásil G. F. Hegel (1770-1831). Hegel vidí v reformaci ten nejšťastnější okamžik, který odboural otroctví autority původní církve. Kritika reformátorů prý překonala tvrdou objektivitu katolické církve, která požadovala jen poslušnost, a nahradila je pravou svobodou svědomí. "Osvobození od papežských zákonů a lidských nauk, které strkaly svědomí věřících do chomoutu" se mohlo uskutečnit jedině zavržením církevní autority, která zabírala místo svědomí.¹⁾ V subjektivním výkladu Písma pokročil Hegel natolik, že prohlásil židovsko-křesťanské pojetí stvoření a vykoupení za mytologické představy. "Mýtickou, samu o sobě nejasnou představu o vtělení je třeba nahradit uskutečněním rozumu." Podle Hegela Bůh sám sebe

anuluje tím, že se uskutečňuje v člověku. Bůh mizí v lidském sebevědomí. Boží království na zemi není nic jiného než dnešní stát.²⁾ Jeho žák Ludvík Feuerbach (1804-1872) vykládá náboženství jako produkt lidských přání a představ. Bůh je jen to, co není a co si člověk přeje, aby bylo. Kdyby člověk neměl žádná přání, nebylo by bohů. Protestantský teolog David Friedrich Strauss (1808-1874) v knize Život Ježíšův (1835) prohlašuje Ježíšovu postavu za pouhopouhý Židy vytvořený mýtus. "Jsme ještě křesťané?" ptá se a odpovídá: "Nikoliv!" Osobní Bůh se změnil v neosobní veškerenstvo. Z těchto autorů čerpá a dotváří své představy a cíle úhlavní nepřítel všeho náboženství Karel Marx (1818-1883). V jeho pojetí i panteistický bůh všehomíra je nahrazen pouhopouhou hmotou. Rodí se Komunistický manifest...

Vážné varování

19. září 1846, v době myšlenkové a společenské vřavy 19. století, hnaly dvě děti, 11letý Maximin Giraud a 15letá Malanie Calvat nad obcí Corps ve francouzském departementu Dauphine své krávy na vrch La Salette. V této pustině nikdo nic neví o velkých myšlenkových proudech Evropy a světa. Kolem tří hodin odpoledne zazáří z údolí oslnivé světlo. Zjevuje se "krásná Paní", která sedí na kameni a tiše pláče.

O něco později zve děti: "Pojďte blíž, moje děti. Nebojte se. Přišla jsem, abych vám světila velké poselství."

(Pokračování) -lš-

1) Hegel, G. W. F.: Philosophie der Weltgeschichte

2) Hegel, G. W. F.: Jenaer Realphilosophie

XVIII.

Matka Luisa-Markéta Claret de la Touche (2)

Pobožnost k Ježíšovu Srdci - pramen kněžství

Spisy Matky Luisy-Markéty

Jaká byla tato mystická duše, kterou tak mocně unášela nesmírná láska a které se zjevila? Dovídáme se o ní z jejich intimních poznámek, uveřejněných ve dvou svazcích z r. 1924 pod titulem "Au service de Jésus Pretre - Ve službě Ježíše Kněze". Můžeme také poznat její myšlenky o Nejsvětějším Srdci ze dvou knih, které napsala.

Na základě nadpřirozených osvěcení r. 1902 Matka Luisa-Markéta napsala další stránky obsažené v knize La Sacré Coeur et le Sacerdoce - Nejsvětější Srdce a kněžství. Začala si takto poznamenávat myšlenky, které jí přicházely na mysl při modlitbě o kněžských ctnostech Ježíšova Srdce. Poslední kapitoly byly napsány r. 1909. Autorka byla upřímně přesvědčená, že jí tuto knihu vnuknul Pán po čas modlitby.

Kniha byla uveřejněna r. 1910 a měla tři cíle: zveřejnit v první řadě všechny projevy něžné lásky Ježíšova Srdce vůči kněžím, potom odpověď kněží na tuto Ježíšovu lásku, a nakonec vyzvednout myšlenku jednoty kněží kolem biskupů a papeže, a vytvářet takto řetěz lásky, kterou mají obepnout celý svět.

Později napsala ve stejném duchu le livre de l'Amour infini - Knihu o nesmírné lásce. Nemohla ji už dokončit. Vydali ji roku 1928.

Bůh - nesmírná láska

Jaké byly vedoucí myšlenky těchto knih: Le livre de l'Amour infini a Le Sacré Coeur et le Sacerdore? Budeme tu citovat zvláště Matku Luisu-Markétu.

V první řadě nacházíme na počátku nesmírnou Lásku. "Bůh je Láska. Tato Láska je jeho podstatou a tvoří jednotu přirozenosti i trojice jejích osob" (A.I. 95). "Nesmírná Láska je Boží podstatou, substancí jeho Bytosti. Nazývá se nesmírnou Láskou, jelikož je osobní láskou, protože láska je všechno, co činí, a protože všechno činí skrze lásku a v lásce" (A. I. 84, 85). "Nesmírná Láska vysvětluje tajemství naší víry. To není jen její potřebné spojení, sdílení, výměna. Potřebné je, aby se darovala a aby přijímala. To je hnutí: láska potřebuje milovat. Boží Láska vysvětluje tajemství naší víry. To není jen její potřebné spojení, sdílení, výměna. Potřebné je, aby se darovala a aby přijímala. To je hnutí: láska potřebuje milovat. Boží Láska miluje samu sebe a pro samotnou skutečnost nadměrného bohatství svého života a své neporovnatelné plodnosti přebývají Tři v Jednom a Jeden v Trojici. Je to jako nepřetržitý koloběh, který vychází od Otce k Synovi a Duchu svatému. Toto hnutí lásky se projevuje také navenek, když směřuje k tvoření" (A. I. Passim).

"Láska potřebuje opěťovanou lásku. V samotném lůně Božství požívají takto dokonalou návratnost Otec, Syn i Duch svatý, aby se milovali toutéž láskou, která je jejich Bytostí a jejich bytností. A stejně tak se láska snaží najít vzájemnost i mimo sebe" (A. I. 130).

"Láska se snaží být milovaná, a pokud je vřelá, nevyhnutelně je žárlivá." "Nesmírná Láska vychází a vrací se v neustálém přílivu a odlivu od Boha ke stvoření a od stvoření k Bohu" (S. C. 255).

"Láska se nevysvětluje! Toužíme po ní a chceme ji, cítíme ji, těšíme se z ní, jsme jí opojeni, z lásky umíráme, z ní žijeme, lásku nechápeme" (S. C. 236).

Ježíšovo Srdce

A kde se setkáme s touto nesmírnou Láskou? V Ježíšově Srdci. "Bytost - Láska shrnula v jistém smyslu božskou lásku a učinila ji viditelnou v Srdci vtěleného Slova. Stvořené bytosti mohly v tomto stvořeném, ale úctyhodném Božském Srdci vidět šířku, délku a hloubku nesmírné Lásky" (S. C. 233).

"Ježíšovo Srdce, kopím otevřené na kříži, je brána, kterou můžeme přijít k pochopení věčné a nesmírné Boží lásky, kterou je sám Bůh a kterou lidstvo tak nedostatečně poznává" (A. I. 61).

"Nejsvětější Srdce, to je Ježíš v celé svojí celosti, Bůh a člověk, vtělené Slovo. Není to jen jeho tělesné srdce, které tluče v hrudi, ono tiché a ponížené srdce, kterému se klaníme jako symbolu anebo orgánu jeho neporovnatelné lásky, ale je to jeho celá božská bytost: jeho božství, jeho duše, jeho tělo, každý jeho úd, všechny jeho myšlenky, jeho činy, jeho božská slova... Bůh se v celé své celosti vysvětluje jediným slůvkem láska, protože láska vysvětluje všechno, třebaže by to bylo nevysvětlitelné. Ježíš ji vysvětlil jménem Nejsvětějšího Srdce. Nejsvětější Srdce je vtělená božská láska, nesmírná láska zpřístupněná lidem" (S. C. 248).

Matka Luisa-Markéta popisuje takto některé aspekty Ježíšova Srdce: "Ježíšovo Srdce, Srdce božského Kněze, ovládaly za jeho života tři city: horoucí žízeň po slávě jeho Otce, vřelá touha po spáse duší, neodolatelná a trvalá potřeba sebeoběti" (S.C.265).

"Z jeho Srdce, svaté nádoby, v které je zavřená nesmírná láska, šíří se po světě bystřiny božských útěch" (S.C.58).

"Ježíšovou náklonností bylo milosrdenství. Nadpřirozený pohyb, přirozený jeho Srdci, spočíval vždy v odpouštění a rozhřešení" (S.C.30). "Ježíš dal svoje Srdce svaté Církvi, a tím jí poskytl věrnou, jedinečnou a věčnou lásku, lásku božského Snoubence" (S.C.159).

Pobožnost k Ježíšovu Srdci

Musíme tedy pěstovat pobožnost k Ježíšovu Srdci, kterou Matka Luisa-Markéta charakterizuje takto: "Aby pobožnost k Ježíšovu Srdci byla účinná, nesmí být zamlžená, jak se to často stává, nesmí být povrchní, nesmí jít za citovostí a držet se jen vnějšku. Třebaže se můžeme (a máme) celkem právem klanět tomuto lidskému srdci, pravému svatostánku božské lásky, a pravému Božímu Srdci pro hypostatické spojení, přece jen se nesmíme zastavovat jen u tohoto, ale musíme skrze ránu tohoto Srdce proniknout do nejhlubších tajemství nekonečné lásky" (A.I.166-7).

"Co máme dělat, abychom dospěli k Nejsvětějšímu Srdci, abychom ho dosáhli a abychom s ním navázali kontakt? Jít k Eucharistii... pobožnost Eucharistie nevyhnutelně zjevuje duším tajemství nekonečné lásky, jejímž orgánem a symbolem je Ježíšovo Srdce" (S.C.240).

Úloha kněží

Ale skrze koho poznáme Ježíšovo Srdce, abychom skrze něj poznali nesmírnou lásku, Skrze kněze. "Úlohou kněze je, aby zjevoval nesmírnou lásku" (A.I.68). "Útěchy, které kněz šíří, musí být útěchami samého Ježíšova Srdce, Srdce nesmírně soucitného, ale taktéž dokonale silného nadpřirozeného" (S.C.72-3). "Je povinností kněze ukázat evangelijní pravdy takové, jaké jsou, ozářené božským světlem laskavosti a milosrdenství Ježíšova Srdce" (S.C.20).

Následují skvělé postřehy o Boží vůli při ustanovení kněžství. "Nesmírná láska, která se vylila z Boží bytosti, stvořila člověka. Tatáž láska, která se rozlila z Ježíšova Srdce, stvořila kněze" (S.C.8). "Bůh v Ježíši, Ježíš v knězi, kněz v duších!" (S.C.2) "Nejsvětější Srdce si zvlášť přeje zjevit se svým kněžím, které povolalo, aby opět zapálil, roznítili na zemi oheň lásky... Tím, že chtěl Ježíš ukázat svoje Srdce světu, chtěl svět ohřát, ozářit, spasit. Tím, že je důvěrně zjevil kněžím, chtěl je upozornit, aby své srdce přizpůsobili jeho Božskému Srdci, aby se stále víc a víc ztotožňovali s ním. Zvlášť mu záleželo na tom, aby jim ukázal neporovnatelnou lásku a rozpálil v nich ještě vřelejší lásku vůči sobě a svému Srdci, lásku čínorodé pracovitosti, lásku nejslechetnější a nejněžnější, stravující se pro spásu svých bratří a sester" (S.C.72). "Svoje Srdce vydal kněžím" (S.C.210).

Kněží podle Ježíšova Srdce

Zde tkví potřeba, aby se kněží ztotožnili s Ježíšovým Srdcem. "Ve styku s Ježíšovým Srdcem kněží pochopí tajemství lásky a zapálí oheň ve svém vlastním srdci" (A.I.70). "Když Ježíšův kněz zkoumá Srdce svého božského vzoru a osvojuje si jeho ctnosti, dospěje k přeměně vlastního srdce. Proto ať jde k tomuto Srdci, ať vstoupí do něj rozjímáním plným lásky a zvlášť ať dovolí, aby ho pronikly životní vlivy, které z něho vycházejí! Ať se skrze spojení stane týmž týmž srdcem s Ježíšovým Srdcem!" (S.C.100)

"Jestliže se knězovo srdce ztotožní s Ježíšovým Srdcem, nebude už dále pracovat sám jako slabá a omezená bytost, ale bude pracovat Ježíš, božský kněz" (S.C.99). "Jako člověk najde svůj pravý život, dokonalost své bytosti, jen když se vrátí k Bohu, ke svému věčnému počátku, stejně kněz najde plnost svého života a dokonalost svojí kněžské bytosti, když půjde k Ježíšovu Srdci" (S.C.8). "Jestliže srdce kněze nedospěje modlitbou ke spojení s Božím Srdcem, zůstává prázdné a tváří v tvář svým velkým povinnostem zůstane jen se svojí slabostí a svojí nedostatečností" (S.C.194). "Skrze Nejsvětější Srdce musí kněz proniknout k důvěrnému poznání Ježíše Krista. Ono je jako brána, skrze kterou musí kněz projít, aby vešel do Ježíšova nitra, a potom, když se celý vykoupal a dal se jím proniknout, aby se stal jakoby lesklým zrcadlem, od kterého se bude zrcadlit nesmírná láska" (S.C.244-245). Nato Matka Luisa-Markéta adresuje kněžím tuto ohnivou výzvu: "Pojďte tedy, Ježíšovi kněží, k Spasitelovým pramenům! Pojďte a položte své rty na ránu lásky, z které teče krev do vašich kalichů! Pojďte k ohnisku nesmírné lásky! Naplňte si ohněm své nitro! Naplňte se láskou a širte ji po světě!" (S.C.169).

Otázka, která neodkladně vyžaduje odpověď

A nakonec ještě jedna otázka. Je skutečností, že pobožnost k Ježíšovu Srdci upadá. A je také skutečností, že existuje krize kněžství provázená stále menším počtem povolání, což v nemalé míře znepokojuje. Zdá se, že otázka logicky vyplývá z této skutečnosti. Neexistuje snad vztah příčiny a účinku mezi těmito dvěma krizemi, krizí pobožnosti k Ježíšovu Srdci a krizí kněžství?

Je to vážný problém pro naše duše a ještě těžší problém pro naše modlitby, ale vyžaduje urychlené řešení!

P. Jean Ladame S.J.

Konec

Alfréd kardinál Bengsch

Kritický smysl pro víru

"Člověk duchovně žijící posuzuje všechno"

(1 Kor 2,15)

Chtěl bych začít tímto tvrzením. Kritiky není v církvi mnoho, ale málo. Pokud ovšem kritiku chápu v původním smyslu řeckého výrazu: schopnost rozlišovat, schopnost brát v úvahu měřítko, podle kterých lze rozlišovat.

Když uvažujeme o kategoriích kritiky, nesmíme přehlížet, že sama víra je "kritikou". Kdo věří, vystavuje se krizi. Protože kdo věří, staví se na stranu Boha, důvěřuje mu, a to znamená, že opouští své vlastní stanovisko a dává všanc svůj život i s jeho tendencemi. Jestliže to neudělá, nepřichází obsah víry vůbec v úvahu, pak vede život s větším nebo menším náboženským dekorem, ale nevěří.

Apoštolové museli projít krizí. Dočteme se o tom na mnoha stránkách evangelia. Museli být osvobozeni od svého stanoviska, od svých kategorií myšlení, od falešných představ o Mesiáši. Farizeové museli zpochybnit svou spravedlnost. Ale protože k tomu neměli vůbec ochotu, také nedošli vůbec víry.

Proto zní první věta každého křesťanského kázání: "Obráťte se!" Nebo přesněji - změňte smýšlení, zaujměte kritický postoj k vlastnímu životu. Ke všem těm jen přirozeně

určovaným měřítkům, k sebeospravedlňování, k politickým a sociálním nadějím, k úzkostlivé péči o život, ke zdůrazňování přirozeného člověka...

Víra je krize - a je jí také proto, že zahrnuje rozhodnutí. Každý, kdo říká "věřím", říká tím také "zříkám se".

Věřit křesťansky znamená také říci: "Věřím v Boha, který se zjevil v Ježíši Kristu. Abych mohl mít kritickou schopnost, musím přiznat, že jsem hříšník. Tato schopnost kritiky v církvi nějak upadla. Ale já ji musím mít, protože jestliže Kristus není v prvé řadě Vykupitel, pak se z něho stává učitel humanismu, degraduji jej (budiž mi dovolen ten tvrdý výraz) na úroveň rozvojové pomoci pro rozvoj své osobnosti nebo pro výstavbu lepšího světa.

Ale jestliže v své víře přijímám Boha, který ke mně také promlouvá a který mi také říká, kdo je člověk a co je svět, pak z toho plyne, že víra se stává měřítkem pro tuto kritiku. Vidí dobro, protože chápe svět jako výsledek stvoření, i tehdy, kdy je jako zahalený a neurčitý. Ale odmítá rozhodně každé zbožšťování ve světě existujících hodnot. Věřící musí být schopen odmytologizovat mýty zbožštění světa.

Duchovní člověk, jak píše apoštol Pavel v 1. listu ke Korint'ánům, je ten člověk, který dokáže rozeznávat ve smyslu poslední rozhodující otázky. Duchovní člověk je toho schopen, protože jej uschopňuje Duch, Pneuma, aby prolomil modely, schémata a formy světa, který jej obklopuje. Uschopňuje jej, aby ve světle Božím viděl a chápal celistvost a její smysl.

A tak vedle kritiky, která je jako "kouzelné slovo", existuje také kritika dokonaná ve víře. Nazývá se v jazyku Písma "rozlišování duchů": charisma, které věřícího uschopňuje, aby ze svého života a povolání pozvedl k myšlení, o které je třeba se vytrvale modlit: k rozlišování, co je Duch Boží a co je duch tohoto světa.

SJ

Počtvrté se vrátili do Těšína

Josef Koláček SJ

Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova, která zahrnuje území České republiky, se po historickém obratu r. 1989 v procesu rozhodování v mnoha rovinách potýkala s problémem: jak a kde začít apoštolsky působit s těmi několika silami, které byly k dispozici? Výsledkem bylo rozhodnutí zaměřit se převážně na apoštolát prostřednictvím exercicií, který je dodnes typický pro činnost provincie. Sloužily k tomu budovy zabavené v r. 1950 v Praze, v Brně, na sv. Hostýně a na Velehradě, vrácené státem v r. 1990. Ale v Těšíně, na východě země, bylo třeba postarat se o znovuzřízení starého sídla a stavbu nového domu, který by vyhovoval novým požadavkům.

Je dost důvodů pro tuto mimořádnou angažovanost. Nejaktuálnější je samozřejmě situace celého regionu a blízké město Ostrava (350 000 obyvatel). Kolem dolů a oceláren tohoto gigantu se usadili nově přistěhovalí, v dobách komunismu zčásti též násilně přesídlení. Vysoké školy v Ostravě, v Karvině a v blízké Opavě přitáhly tisíce studentů. Veškeré obyvatelstvo této aglomerace bylo vystaveno intenzivní ateizaci, což mělo za následek společenský, kulturní, a zvláště mravní úpadek. Naléhavost patřičné pastorační odpovědi je tedy víc než zřejmá.

Díky velkorysé pomoci některých západoevropských provincií a Otce generálního představeného bylo možné začít se stavbou exercičního domu vedle vráceného kostela Nejsv. Srdce Ježíšova v Českém Těšíně. Zároveň byl jmenovaný vedoucí domu P. Jiří Sýkora poslán do Říma, aby se studiem spirituality na Gregorianě připravil na vedení exercičních kursů.

Jsou ještě další důvody pro působení jezuitů v krajině. Dějepisci tvrdí, že kořeny jezuitského působení v tomto pohraničním městě (kterému Češi, Moravané a Slezané říkají "Těšín", Němci "Tesin" a Poláci "Cieszyn") sahají do 17. století. Jeho jméno znamená "místo útěchy". Na počátku dějin byla pevnost a brod v řece Olši jistě útěchou, a to nejen pro ty, kdo tu bydleli, ale ještě víc pro kupce z Arábie, Řecka, Itálie, Francie a Španělska, kteří táhli po staré "jantarové stezce" k Baltickému moři.

Prvními jezuitu, kteří přišli do Těšína r. 1610, byli otcové Georg Dingenauer a Martin Slabinus. Pod jejich vlivem se luterský vládce stejnojmenného rakouského vévodství Adam Václav Piast vrátil ke katolické církvi. Byla to doba množících se konfliktů mezi luterány, husity, českými bratry a kalvinisty na jedné a katolíky na druhé straně. Ale Boží milost dala vzejít na horizontu Těšína zářící hvězdě: mučedníku Melchioru Grodeckému (polsky Melchior Grodziecki), který byl 7. září 1616 spolu se dvěma dalšími mučedníky z téhož města zabit v Košicích "in odium fidei". Všichni tři byli prohlášeni za blahoslavené Piem X. 15. ledna 1905 a svatořečeni Janem Pavlem II. v Košicích 2. července 1995.

Dalšími dvěma mučedníky byli Maďar Stefan Pongrác SJ a Chorvat Marko Križevčanin (Marcus Crisinus), kanovník z Ostrihomu a ex-alumnus Collegium Germanicum et Hungaricum v Římě. Je příznačné, že devatenáctiletý Melchior 22. května 1603 vstoupil v Brně do noviciátu v době, kdy v těšínském vévodství probíhalo násilné obrácení na luterství, a že víra znovu začala vzkvétat v Košicích stejně jako v jeho rodném městě Těšíně po jeho svědectví Kristu vlastní krví.

První stálí jezuitští misionáři dorazili do Těšína 14. září 1670; byli to otcové Jan Pissek a Pavel Beránek. 28. května 1671 dokázali na hlavním náměstí znázornit scénu "Poznali ho při lámání chleba" (Emauzy). Jako herci vystupovali jak katoličtí, tak i protestantští studenti. To je začátek divadla ve Slezsku. Přes tisíce těžkosti rozvinuli jezuité intenzivní apoštolát a založili první katolické školy. V "Litterae Annuale" (ročence těšínské misie) z roku 1672 se píše: "V těšínském vévodství se před námi otevřelo nesmírné pole působnosti; ale je tu i velmi mnoho protivníků (srov. 1 Kor 16,9)." Mnoho lidí se vrátilo ke katolické víře. V r. 1674 zahájili Otcové stavbu kostela Nejsv. Srdce Ježíšova jako centra svého apoštolátu ve městě a jeho okolí až po Beskydy.

Přítomnost jezuitů v Těšíně zažila násilná citelná přerušování, která byla obrazem zvrátů v politických a náboženských dějinách.

První přerušování, způsobené třicetiletou válkou a jejími následky, trvalo od r. 1610 do r. 1670. Druhé od zrušení Tovaryšstva Ježíšova v r. 1773 až do 15. srpna r. 1885, kdy jezuité převzali duchovní péči v nemocnici sester sv. Alžběty. V několika měsících rozšířili svou působnost mezi občany východní části města, kteří neměli vlastní kostel.

V r. 1892, plni důvěry v Boží prozřetelnost, začali stavět nový kostel Nejsv. Srdce Ježíšova. Vysvětil jej 10. října 1894 biskup z Vratislavi, Mons. Georg Kopp. Stavební pozemek darovala rodina Grodeckých (Grodziecki), z níž před třemi staletími vzešel výše vzpomenutý mučedník Melchior. Jeho blahorečení v r. 1905 bylo tedy věřícími i spoluobčany z Těšína oslavováno v kostele, k jehož zbudování jeho rodina podstatně

přispěla. Téhož r. 1905 založili Otcové jezuité exerciční dům v Czechowicích-Dziedzicích, který se pro věřící horního Slezska stal zdrojem obnovy. Nesnadný apoštolát mezi horníky uhelných dolů začal už r. 1896 ve farnosti Karviná, kde jsou nejdůležitější doly ostravského uhelného revíru.

Třetí přerušení, následek komunistického pronásledování od r. 1950, skončilo návratem otců r. 1990. U příležitosti stoletého výročí vysvěcení kostela Nejsv. Srdce Ježíšova byl 30. října 1994 apoštolským nunciem Mons. Giovannim Coppou za přítomnosti olomouckého arcibiskupa Mons. Jana Graubnera, biskupa z Bielska a Zywce Mons. Tadeusze Rakoczyho, provinciála P. Josefa Čupra a mnoha dalších osobností vysvěcen nový exerciční dům. Povzbudivým znamením do budoucnosti byla nečekaně velká účast věřících na slavnosti "jezuitského" kostela, spojená s radostí z nového exercičního domu. Dnešní situace se sotva liší od té, kterou popisuje r. 1672 tehdejší superior v "Litterae Annuale": "Na Těšínsku se před námi otevřelo nesmírné pole působnosti; ale je i mnoho protivníků a bezpočet těžkostí." U Otců dnešního společenství, Čechů i Poláků, však nacházíme velkou důvěru v Toho, který jim dává sílu.

Křesťanská matka - četba na pokračování V.

Život matky sv. Jana Boska

P. Jan Pořícký

Tvrdá cesta za vzděláním

U nás nastává dětem v šesti letech školní povinnost. Za starých dob této povinnosti nebylo. Do školy chodil, kdo mohl a chtěl. Nebylo státem placených učitelů. Učil, kdo dovedl a koho to těšilo, žil z toho, co mu rodiče dětí dali. Platil se sobotales. Proto zvláště na venkově málokdo dovedl číst a psát. Matka Boskova sama do školy nechodila, ale byla by přece aspoň svého nejmladšího synka, Jana, hochy bystrého a nadaného, ráda do ní poslala. Bylo mu již osm roků. Nejprve pomýšlela na školu, která byla v městě Castelnuovo, vzdáleném z Becchi hodinu cesty. Antonín, který si začal osobovat v domě rozhodující slovo, se tomu rázně opřel: "Nikam! Já neumím číst, nemusí umět ani on. A opováží-li se tam jít, zbiju ho, že neodleze. Já se budu na něho dřít, a on bude dělat pána? Ani mne nenapadne. Táhle máš vidle a lopatu a táhni do pole!" Aby byl pokoj, matka ustoupila a mlčela. Apoštol mládeže, sv. Jan Bosko, mohl o svém mládí říci: Pán Bůh mne vedl po cestách tvrdých... Chlapec se však přece k učení dostal. Jeho tety byla totiž hospodyní u kněze v Capriglio, v matčině rodišti, a ten kněz pořádal v zimní době kursy pro mládež. Učilo se základům čtení, psaní a počítání. Teta sama zprostředkovala, aby Jeníka také do toho kursu přihlásili. Bude to v zimě, práce doma není, moc se neprozahálí.

Vyučování trvalo pouze čtyři měsíce. Začali v listopadu a v březnu již měli prázdniny. Čtyři měsíce vyučování - to byla celá obecná škola našeho slavného Dona Boska. Příštím rokem se už přihlásit nesměl. Bratr Antonín prohlásil: "Víš toho dost, ať sedí doma!" Hošík se tedy učil sám. Když našel kus potíštěného papíru, zkoušel, co by dovedl přečíst. Něco znal, něčeho se dovtípil a nepovolil, až všechno přeslabikoval.

Matka - katechetka

Ke svatému přijímání připravovala Jeníka matka Markéta. U probošta v městě Castelnuovo musel složit proto zkoušku z katechismu. Zkouška dopadla dobře, proto byl připuštěn ke zpovědi, a to dříve než ostatní chlápci. Třikrát šla s ním matka ke zpovědi a potom, koncem měsíce března, přiklekla s ním ke stolu Páně. Nebyla to okázalá slavnost, jaká se koná za našich dob, ale i tak to byla chvíle svatá, požehnaná. Pán Ježíš přivinul hošíka těsně k svému srdci, vždyť měl tu nejlepší přípravu, jakou mohl mít: nevinnost dětské duše a učitelku ze všech nejpovolanější, zbožnou matku.

Boží znamení

Tenkrát přišlo první znamení z nebe, že Pán Bůh má s tímto hochem velké úmysly. Poslal mu sen, který mu jasně ukázal jeho budoucí životní dráhu. Josefovi egyptskému se kdysi zdálo, že mu o žních snopy obilí prokazovaly úctu, a jindy zas, že se mu hvězdy klaněly. Opravdu Josef se stal pánem a zachráncem svých bratří. Něco podobného potkáváme u Dona Boska.

Bylo mu devět let, když se jednou probudil celý rozrušený. Tělo ho bolelo, jakoby dostal mnoho ran, ruce ho pálily, jakoby jimi někoho silně bil. Vypravoval, že se mu zdálo, jak stojí před stavením u vrátek. Kolem se rozprostírala zelená louka a na ní plno rozpustilých dětí. Co tropily, přesahovalo všechnu míru. navzájem se bily, sprostě mluvily a nadávaly si, křičely, že nebylo slyšet vlastního slova. Jeník se rozzlobil, skočil a bil je pěstmi, rozdával rány napravo nalevo. Kdo však ránu dostal, hned dvě vrátil, a tak se rozpoutala divoká pranice. Povyku bylo jako na rozbouřeném moři. V tom zmatku se mu najednou kdosi ukázal: jakási velebná postava, plná světla. Slyšel napomenutí: "Ne, takhle ne! Musíš na ně být hodný, laskavý, musíš je poučit, oni si dají říct." - "Já - poučit? Vždyť sám nic neumím. A kdo jste vy? Maminka mi zakázala mluvit s cizími lidmi..." Na tu otázku nedostal odpověď, ale dostal slib: "Dám ti učitelku, která tě učiní moudrým. Podívej se!"

V témže okamžiku spatřil vznešenou Paní. Zdálo se mu, že její plášť je posetý zářícími hvězdami. Ona mu řekla: "Dej pozor!" Teď zmizely ty děti a místo nich jsou tu divoká zvířata: vlci, medvědi, psi, ba i ježaté kočky. S vyceněnými zuby a planoucíma očima ženou se proti němu. Hoch se bojí. Paní se na něho usmívá a vybízí ho, aby se nebál, že ho poslechnou. Ale jak se nebát, když dravců je tolik a jsou tak zlí? Tu jim vznešená Paní sama pokynula a hle, z divoké zvěře se stávají mírní beránci, kteří se seběhli kolem ní. Ona celé stádo odevzdává Janovi: "To je tvé pole, tu pracuj! Staň se pokorným, silným, statečným. To, co se stalo z těch zvířat, budeš moci udělat pro mé syny." Chlapec se dal do pláče, že ničemu nerozumí. Neznámá Paní ho pohladila a řekla: "Časem porozumíš všemu." Tento sen je zapsán v Pamětech Boskových. Dnes víme, co znamenal.

Mateřské zasvěcení

Když se Jeník narodil, maminka ho zasvětila Panně Marii. Slíbila, že ho povede, aby byl hodný a zbožný, a prosila Matku Páně, aby ho vzala do ochrany. Toto zasvěcení Matka Boží přijala, a táhlo se pak celým životem Dona Boska jako červená nit. Nikdy nechybovala jeho úcta a láska k Panně Marii. Slyšel od své matky, komu je zasvěcen, a tímto zasvěcením také žil. Matka Boží pak řídila jeho kroky a žehnala jeho práci.

"Práva" dětí

Komise pro dětská práva při OSN zastává návrh, podle kterého mají vlády zaručit, aby dítě bylo chráněno před mocí rodičů. To je ovšem krajně problematický postoj. Poskytnout dítěti celé spektrum práv k jeho vlastnímu rozhodnutí znamená také přenést na ně odpovědnost, která podle právního řádu náleží rodičům, takže tím se ruší právo na ochranu dětství.

Je přece přímo v zájmu nezletilých, aby děti nemohly v určitých věcech rozhodovat, a to ne proto, aby byly diskriminovány, ale aby byly chráněny (a s nimi i společnost) před dlouhodobými důsledky neuvážených rozhodnutí a aby byly chráněny před vykořisťováním těch, kteří by chtěli zneužívat zranitelnost dítěte.

Např. článek 13 zaručuje dětem "právo na vlastní mínění". Toto právo "zahrnuje rovněž svobodu opatřovat si, uchovávat a dále předávat jakékoliv informace a myšlenky v jakékoliv formě. Kromě letmé zmínky o "zdraví lidu a veřejné mravnosti" nezabývá se uvedený článek žádnými riziky, jaká představují pornografie a další destruktivní materiály.

Článek 14 zpochybňuje právo rodičů dbát, aby dítě vyrůstalo v jejich náboženské tradici. (Zeit-Fragen 21/95)

Na aktuální téma

I to je Evropa

Na svátek Zjevení Páně vysílala švýcarská televize v programu Zebra určeném pro mládež program připravený švýcarskými satanisty. Podle vyjádření Gerharda Schreibera urážel tento pořad nejhrubším a nejškodlivějším způsobem lidskou důstojnost. Demonstrace a výroky Satanových přívrženců překročily všechny hranice lidské nenávisti vůči Bohu a lidem. Kromě nestoudného rouhání byla zde podávána svědectví o zvířecích i lidských obětech, které satanisté přinášejí svému idolu. Odpovědní programoví pracovníci si zřejmě vůbec neuvědomují škody, které z takového programu mohou vzejít jako ze satansky časované bomby. Ačkoliv televize několikrát informovala o katastrofě, kterou před nedávnem způsobila sekta Chrámu slunce, vůbec se tím sama nepoučila. Co se ještě musí stát, aby se hnulo ospalé svědomí pracovníků masových sdělovacích prostředků?

S nelítostnou kritikou vůči médiím vystoupil rovněž kardinál Meisner z Kolína n. R. Propagace požívačnosti, pohrdání svědomím, hospitalismus a konsumismus mají za následek duchovní devastaci současné společnosti. Média nesou přímou spoluvinu na morální erozi současné civilizace a na ztrátě nejzákladnějších kulturních hodnot.

Podle kolínského arcibiskupa překračují rouhání a urážky Boha a nestoudné pomlouvání křesťanů v Západoněmeckém rozhlasu všechny meze. Kdyby se jenom zlomek takových urážek týkal islámu nebo židovství, vyvolalo by to rázem ve veřejnosti bouři protestů. Ale když jde o křesťanství, je to v pořádku. Pokud se kardinál pokusil na odpovědných místech intervenovat, odbyli jej, že si dovoluje zasahovat do svobody přesvědčení.

Je zajímavé, že když u nás v křesťanských rozhlasových pořadech o tzv. evropanství do nebe vynášejí liberalismus a svobodu svědomí, o této odvrácené straně mince se taktně pomlčí.

Lubomír Štula

Jděte do celého světa

Celý život Otce Zdeňka Čížkovského OMI, jehož 75. narozeniny dnes chceme s vděčností připomenout, je dokonalou ilustrací Kristova výroku: "Ne vy jste si vyvolili mne, ale já jsem si vyvolil vás a určil jsem vás k tomu, abyste šli a přinášeli užitek a váš užitek aby byl trvalý" (Jan 15,16). Pohnuté osudy řeholníka, člena misijní kongregace Oblátů Marie Immakuláty (OMI), lze slovy jen nedokonale naznačit. Narodil se 22. února 1921 v Brně, maturoval v Příbrami, za války byl na nucených pracích v Berlíně a na Ostravsku v dolech. Po roce 1945 učil na Moravě a 10. března 1948 uprchl před komunismem. Proputoval mnoho evropských zemí, vystřídal četná zaměstnání, nejednou se sebe sama ptával, zda na něho Bůh nezapomněl. Avšak ten miloval svého vyvoleného, již dávno ho zavolal jménem a vodil ho vyprahlou pouští, doprovázejí mu studii na univerzitě Lásky. "... v Německu jsem se pokoušel vyhledat bachaře z tábora nucených prací. Našel jsem jen jeho starou maminku a od ní jsem se dověděl, že na frontě padl. Také mi řekla, že byl knězem... Mezi věcmi, které jeho matce vrátili z bojiště, byl jeho osobní skládací kalich, trvala na tom, abych si ho vzal na památku. Odmítal jsem: Nejsem knězem a nikdy jím nebudu. Po dlouhém přemlouvání jsem si ho přece jen vzal, dodnes ho nosím v bílém pytlíku stále u sebe..." Pak se ocitl v jižní Africe, poznal obláty, vystudoval teologii a v roce 1958 byl vysvěcen! Vybral si farnost mezi četnými Afričany kmene Zulu, po roce 1968 se na prosbu kardinála Berana dost neúspěšně staral o české emigranty, ale byl rád, když se vrátil do nové farnosti, v níž žili černoši, míšenci, Indové a běloši. Podařilo se mu splnit sen každého misionáře: postavil kostel, v němž se o nedělích scházely až tři tisíce věřících. Uměl dokonale anglicky, dobře německy a francouzsky, ovládal domorodé jazyky. Mezi své přátele počítá dodnes mnoho křesťanů bílé i černé pleti, ale i lidi nevěřící a váhající, které získává svým neodolatelným šarmem, svou hlubokou, jadrnou a bezprostřední vírou. Vrátil se domů po dlouhých letech práce na Pánově vinici v Africe. Přinesl s sebou nejen mnoho krásných obrazů, jejichž jasné barvy prozrazují radost a důvěru. Maloval je pod paprsky jihoafrického slunce mezi domorodými křesťany, jejichž kostelem jsou často nejprostší chýše. A přece vnímají Boží slovo a svátosti s úžasem a velkou vděčností jako jedinečný dar, který přinesl misijní řád oblátů do Čech a na Moravu. Pro otce Čížkovského byl návrat velkou osobní obětí, avšak i korunou kněžského života, když uvážíme, jakými cestami se ubíral jeho život. Oslovuje všechny generace, věnuje se hlavně mladým rodinám. Svě učitelské povolání nezapře, jeho velkou láskou jsou děti! V Mariánských Klokotech slouží každou druhou neděli mši svatou "pro děti". Umí oslovit děti i jejich rodiče. Obdařen misijním charismatem pracuje s mladistvými elánem na evangelizaci českých a moravských měst a vesnic. Po půl století trvající ateistické holoseči našli oblátů v Klokotech a Kroměříži misijní území, odpovídající jejich specifickému zaměření. Nepropadají sebeuspokojení, touží hlásat evangelium chudým. Když se trochu zabydleli v Kroměříži, expandovali do Klokot. "Jděte do celého světa," řekl jim Pán. Obklopen dětmi před oltářem a radostnými tvářemi mladých rodičů, skromně poznamenává pater Zdeněk: "Zatím máme dost práce na Klokotech a v Kroměříži, ale vydáme se jistě ještě jinam..." "Africký misionář," pětasedmdesátník s mladým srdcem, zůstaňte nám ještě dlouho zachován!

Alois F. Kratochvíl

Papež do Jeruzaléma v roce 1997?

Izraelský ministr náboženství Šimon Shetreet prohlásil na audienci u papeže před novináři, že jako datum papežské návštěvy Jeruzaléma připadá v úvahu spíš rok 1997 než 1996. Ministr zdůraznil, že papeži naznačil, že jeho cesta do Jeruzaléma se chápe jako "dynamický prvek v mírovém procesu" a pobídka k míru nezávisle na dosaženém stadiu procesu. Ministr dále sdělil, že zároveň požádal papeže o zahájení pátrání po "Menoře", pro židy posvátném sedmiramenném svícnu z někdejšího jeruzalémského chrámu. Podle slov izraelského ministra měl svícen dopravit do Říma císař Titus - po rozboření chrámu v roce 70. Nyní se má prý nacházet ve "vatikánském pokladu".

Apoštolský stolec proti obchodu s lidmi

Jak prohlásil mluvčí Vatikánu, Apoštolský stolec podporuje rezoluci Evropské rady proti obchodu s lidmi. Jeho organizátoři zneužívají chudobu a nezkušenost mladých lidí k prostituci a obchodu s lidmi. Obojí zlo patří k nejčastějším deliktům.

Papežova výzva ke sdělovacím prostředkům

Papež Jan Pavel II. vyzval ve svém projevu 28. ledna sdělovací prostředky, aby svůj velký vliv daly do služeb pravdy, spravedlnost a míru. Hodnotu médií nelze popřít, a je třeba zdůraznit i jejich velkou odpovědnost. Mohou kladně nebo záporně ovlivňovat lidi. I 2. vatikánský koncil před 30 lety prohlásil, že média představují dobrou možnost k šíření evangelia. Koncilní otcové si ovšem byli vědomi i toho, že média je možno použít i proti Boží pravdě. Sdělovací prostředky mají velký úkol informovat objektivně a podle pravdy.

Vatikán odsuzuje násilí v televizi

Vatikánský list Osservatore Romano odsoudil znovu na základě konkrétních podnětů publicitu násilí v televizi. 12letý italský chlapec se oběsil, když předtím viděl v televizi vykonání trestu smrti tímto způsobem. Chtěl vědět, zda oběť prožívá nějakou bolest. Společnost se musí konečně postavit proti násilí v televizi, podotýká vatikánský komentátor.

Rada křesťanských církví ve Slovinsku

Ve Slovinsku byla založena Rada křesťanských církví. Jak sdělila Rada v Lublani, tvoří grémium římskokatolická, evangelická a srbská pravoslavná církev. Podle sčítání lidu z roku 1991 žije ve Slovinsku ze dvou miliónu obyvatel 71 % katolíků, 2,5 % pravoslavných a 1 % evangelíků. Ekumenická Rada má podpořit soužití křesťanských církví. Skládá se ze tří katolických, dvou evangelických a jednoho pravoslavného zástupce.

Zasedání pastorační rady plzeňské diecéze

V sobotu 27. ledna proběhlo zasedání pastorační rady plzeňské diecéze, která se má podílet na vypracování pastoračního programu diecéze. Předsedal otec biskup František Radkovský.

Na program byla diskuse nad otázkami: Co očekáváte od kněze jako kazatele, zpovědníka a liturga? Dalším bodem programu byla rozprava nad tématem evangelizace - jak evangelizovat, co z toho plyne pro kněze a co pro aktivní laiky.

Soustrastný telegram papeže a státního sekretáře

Papež Jan Pavel II. zaslal 27. ledna prezidentu Václavu Havlovi k úmrtí jeho ženy soustrastný telegram tohoto znění: "S bolestí jsem přijal zprávu o úmrtí Vaší paní Olgy. Prosím Všemohoucího Boha, aby jí dopřál věčný odpočinek. S úctou vzpomínám, jak Vás během života podporovala ve Vašem povolání ve prospěch lidu České republiky, a na její službu spoluobčanům. Kéž Vás v tomto zármutku Bůh zahrne útěchou a dá Vám sílu v Ježíši Kristu. Ze srdce Vám uděluji apoštolské požehnání." Také státní sekretář kardinál Angelo Sodano zaslal soustrastný telegram tohoto znění: "Byl jsem zpraven o úmrtí Vaší drahé choti. Odporučím její duši k věčnému odpočnutí v lásce nebeského Otce. Prosím našeho Pána Ježíše Krista, aby Vás utěšil v tomto čase smutku."

Myšlenky k rozjímání

7. neděle v mezidobí 18.2.

Mt 5,38-48

Pochopení Ježíšových požadavků, z hlediska světa tak podivných, vyžaduje, abychom měli jiného ducha než ducha tohoto světa, abychom měli Ducha Božího. On v nás ale skutečně bydlí!

Pondělí 19.2.

Jak 3,13-18

Nejde jistě jen o to, co vypadá jako pravdivé či moudré, ale jde o to, co má člověk v srdci. A právě to, co je v našem srdci zraněné a nemocné (hořkost jakéhokoliv druhu), je třeba předložit Ježíši k uzdravení.

Úterý 20.2.

Jak 4,1-10

Asi se nám to bude zdát příliš tvrdé. Ale neodmítejme tyto myšlenky. Spíš se zeptejme, co opravdu chceme, na čem nám nejvíc záleží, co je v úplném základu našich osobních přání. A najdeme tam věci dobré, ale i nedobré.

Popeleční středa 21.2.

Mt 6,1-6.16-18

Není náhodou, že na začátku postu se mluví o dobrých skutcích. Z mého postu mají mít užitek druzí. Jenže dobrý skutek v Ježíšově dikci je ten, který je konán z plnosti Božího života ve mně! Předchází tedy konání pravých dobrých skutků obrácení. Obrácení k Bohu a jeho lásce ke mně.

Čtvrtek 22.2. - Stolec svatého Petra

Mt 16,13-19

Mesiáš byl v Izraeli očekáván. Byl to jeden a jediný. Mesiáš - Ježíš nemá sobě rovného. A tak ani moje vyznání se nemá lišit od vyznání Petrova. A moje věrnost by se také neměla lišit od věrnosti Petra, který za svou víru nakonec zemřel.

Pátek 23.2.

Mt 9,14-15

Dokud nedospěje moje obrácení k cíli, jsem v situaci toho, jemuž byl "vzat ženich". Půst nespočívá tedy jen v nejezení, nemlsání a netancování. Mnohem těžší je půst od Kristovy přítomnosti. Bude-li ale Ježíš ve mně, pak nejtěžší z postů odpadá. Důvod k radosti je nasnadě.

Sobota 24.2.

Lk 5,27-32

Opravdu nezáleží na množství dřívějších hříchů! Záleží jen na tom, zda přijmu Boží nabídku k následování. Intenzita následování je ale přímo úměrná stupni obrácení. Musím vidět Ježíše lépe, abych se k němu o něco více obrátil.